

מדינת ישראל
משרד הבריאות
המינהל הפדגוגי
השירות הפסיכולוגי ייעוצי

מלחמת "חרבות ברזל" ||

עקרונות לניהול שיח בסוגיות מורכבות וכואבות שעולות בגן הילדים בתקופת מלחמת חרבות ברזל

לכולנו יש משאלה להגן על תלמידינו וילדינו, בכל גיל, מפני החשיפה למחירי המלחמה. מאחר שלא ניתן לחסוך מהם את החשיפה למצב, הרי שחשוב שהם יקבלו את המידע עליו מהמבוגרים המשמעותיים להם, כשהוא מתווך ומאורגן באופן מותאם גיל. שיח מוגן יסייע לתלמידים לשמור על האמון שלהם במבוגרים כעוגן מהימן שמתקף את המציאות, מאפשר התמודדות ומפיח תקווה (לעזרתכם המסמך: [שיח חינוכי תומך עם תלמידים בשגרת חירום-מתמשך](#)).

להלן עקרונות מנחים באם לשוחח עם התלמידים על נושאים המורכבים וכיצד?

בגנים בהם יש ילד מהגן או איש צוות במעגל פגיעה (חטופים/נעדרים/מוות של בן משפחה במלחמה) יש לעדכן את כלל הגורמים לצורך התייעצות: מפקחת הגן, מנהלת מחלקת גני ילדים, השרות הפסיכולוגי חינוכי והיועצת החינוכית.

הצוות הטיפולי של הגן ילווה ויתמוך בילד, במשפחתו ובצוות הגן בהתאם לצרכים.

אין ליזום שיחה פרטנית או קבוצתית בסוגיות בעלות רגישות ומורכבות כמו סוגיית החטופים והנעדרים. אלא אם הדבר עולה מילדי הגן.

נתייחס באופן פרטני לילד שמשתף בסוגיה מורכבת (חטופים/נעדרים/מוות של בן משפחה במלחמה), חשוב להתייעץ עם הצוות הטיפולי של הגן טרם ההתייחסות. כמו כן, יש לקחת בחשבון שבימים אלו ישנם חיילים ואנשי מילואים, חשוב לעשות אבחנה ברורה עבור הילד, במידה ועולה צורך להתייחס לסוגיות אלו.

במידה וקיימת חשיפה לנושא בקרב ילדי הגן יש להתייעץ עם הצוות הטיפולי בגן האם וכיצד לקיים שיחה קבוצתית בגן בסוגיות מורכבות: חטופים, נעדרים, שכול. לדוגמה: קרוב משפחה של אחד מהילדים או אנשי הצוות נחטף / נעדר, בגן נקלט ילד שהיה חשוף באופן קרוב לאירועים ומדבר על כך עם הילדים.

בגנים בהם יש ילד או צוות במעגל פגיעה, השיח יתקיים בידיעת המשפחה ובהסכמתה.

התאמה לשלב ההתפתחותי של הילדים. מושגים כמו "מוות" "חטופים" ו"נעדרים" אינם חלק מעולם המושגים של ילדים צעירים. במידה ועולה צורך, מנהלת הגן תפנה לצוות הטיפולי על מנת לקבל הדרכה וליווי בתיווך הנושא לילדי הגן

אין להוסיף מידע מעבר למה שהילד העלה.

במהלך התקופה שלפנינו יש לגלות ערנות לתכנים שהילדים מעלים במהלך היום, במשחק חופשי או יצירה כדרך ביטוי בגיל הרך ולהתייחס באופן מותאם לתכנים ולגיל. כדאי לשים לב שימים אלה עשויים לעורר ולהציף תכנים שאינם קשורים ישירות למלחמה וחשוב לגלות לכך רגישות.

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 המינהל הפדגוגי
 השירות הפסיכולוגי ייעוצי

מלחמת "חרבות ברזל" ||

עקרונות לניהול שיח בסוגיות מורכבות וכואבות שעולות בגן הילדים בתקופת מלחמת חרבות ברזל

במידה וילד מעלה סוגיה רגישה במפגש ועל מנת לשמור על מוגנות כלל הילדים נעצור את הילד ברגישות ונאמר: "אני שואעת יש אק דבריק חשובים אלת, אני רוצה להקשיב אק ולשואע אותק. בסוף השאע אתה ואני נשב יחד, אתה תספר לי מה שרצית ואני אקשיב אק".

בשיחה אישית עם הילד רצוי קודם לשאול מה הוא יודע על כך או מהם השאלות שיש לו. במידה ולאחר היוועצות הוחלט על שיח בנושא, בסוגיית החטופים המתווה המומלץ לתיאור האירוע הוא: "בתחילת האלחמה האויבים של ישראל, אקחו את _____ אמקוק רחוק וכרעע הוא אינו יכול לחכור שן בעצמו. כולק דאאיק ומתאעעעיק א_____ האדינה, הצבא, המשטרה יחד עק אנשיק רביק נוספיק עושיק הול כדילחכיר אותו הביתה, והק מאוד מתאמציק שפה יקרה. יש לנו תקווה ואמונה שהוא יחכור בקרוב"

במידה והילד שואל שאלות כמו: "האם יש לו אוכל ושתייה? מה הוא עושה? האם הוא מפחד? איפה הוא ישן?" נענה: "אנו מקויק ומאמיניק שיש לו אוכל ושתייה, הוא בטח כוכר סאוהביק אותו ויעשו הול בכדי שיחכור במהרה". במידת הצורך ניתן תמיד להוסיף: "עק אנחנו שואיק את העאלות האלו ואין לנו את כל התשובות. אנחנו מקויק שבקרוב נדע יותר, כולנו תקווה שיחכור אלינו במהרה"

חשוב להדגיש במהלך השיחה מסרים מעודדים ובוני חוסן כמו

המצב נדיר מאוד – זה מקרה יוצא דופן שקרה ביום אחד, ביום הראשון למלחמה, ומאז לא קרה שוב.

יש מה לעשות כדי לעזור – מדינת ישראל והצבא עושים מאמצים להשיב את _____ (בהתאם לשאלת הילד)

יש לנו **תקווה ואמונה** שבקרוב _____ ישוב במהרה לביתו

עכשיו אנחנו נמצאים **במקום מוגן ובטוח**.

שימו לב!

במידה והשיחה נפתחת עם אחד הילדים, יש לעדכן את הורי הילד על כך, לשתף אותם בדרך בה הוסבר הנושא ולהזמין את ההורים לעדכן בתגובות חריגות ולהיוועץ בצוות החינוכי והטיפולי במידת הצורך.

זכרו אינכן לבד! שתפו את הצוות הטיפולי של הגן בדילמות, בתכנים ובאתגרים איתם אתן מתמודדות.

ליבנו עם משפחות החטופים והנעדרים וכולנו מחויבים למאמץ להחזרתם בתקווה לשובם של כל החטופים והחטופות במהרה, כשהם בריאים ושלמים!